

04.02.2011

Oikeusministeriö

PL 25

00023 Valtioneuvosto

Asia: Lausuntopyyntöne 21.12.2010 OM 16/41/2007; Adoptiolainsäädännön uudistamista koskeva työryhmämietintö

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN LAUSUNTO ADOPTIOLAINSÄÄDÄNNÖN UUDISTAMISTA KOSKEVASTA TYÖRYHMÄMIETINNÖSTÄ

Oikeusministeriö on 21.12.2010 päivätyllä lausuntopyynnöllä pyytänyt sosiaali- ja terveysministeriön lausuntoa adoptiolainsäädännön uudistamista koskevasta työryhmämietinnöstä. Lausunto on pyydetty toimittamaan oikeusministeriölle 18.2.2011 mennessä. Sosiaali- ja terveysministeriö on pyynnöstä saanut lausunolle lisäaikaa 25.2.2011 saakka.

Sosiaali- ja terveysministeriö toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Sosiaali- ja terveysministeriö pitää lapseksiottamislain kokonaisuudistusta erittäin tarpeellisena ja työryhmämietinnössä esitettyjen muutosehdotusten tavoitteita hyvinä ja perusteltuina. Ministeriö haluaa lausunnossaan nostaa esille muutamia yksityiskohtia, joihin tulisi kiinnittää huomiota uudistuksen jatkovalmistelun aikana.

Adoptioasioiden hallinto

Työryhmämietinnössä esitetään, että adoptioasioita käsittelevien viranomaisten organisointia kehitetään nykyistä tarkoituksenmukaisemmaksi. Adoptioasioita käsittelevä lautakunta ja muut adoptioasioihin liittyvät operatiiviset tehtävät ehdotetaan siirrettäväksi sosiaali- ja terveysministeriöstä sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastoon.

Sosiaali- ja terveysministeriö pitää työryhmämietinnössä esitettyä pohdintaa adoptiolautakunnan muodosta, asemasta, tehtävistä ja sijainnista perusteltuna.

Adoptiolautakunnan nykyiset toimintaresurssit eivät ole riittävät. Adoptiolautakunnan toiminta keskittyy nykyisin lähes yksinomaan lupa-asioiden käsittelyyn eikä asiantuntija- ja keskusviranomaistehtäviin jää tarpeenmukaisia resursseja. Lisäresursoinnin tarve on selkeä. Sosiaali- ja terveysministeriö puoltaa siirtoa Valviraan kiinnittäen huomiota siihen, että lautakunnalla tulisi jatkossa olla käytettävissään tarpeeseen nähden riittävät henkilöstöresurssit.

Adoptionhakijan ikään liittyvien kysymysten täsmentäminen

Sosiaali- ja terveysministeriö pitää tarkoituksenmukaisena työryhmän esitystä adoptiohakijoiden enimmäisiän ottamisesta uutena säännöksenä lakiin. Edelleen ministeriö pitää perusteltuna hakijan ja lapsen välisen ikäeron ottamista lakiin työryhmän esityksen mukaisesti. Esitetyt 50 vuoden enimmäisikäraja ja 42 vuoden ikäero lapsen ja vanhemman välillä ovat sosiaali- ja terveysministeriön näkemyksen mukaan tarpeen lapsen edun edistämiseksi adoptioprosessissa. Sosiaali- ja terveysministeriö pitää kuitenkin ehdottoman välttämättömänä sitä, että säädetyistä ikää koskevista säännöksistä olisi mahdollista poiketa, jos siihen olisi painavia perusteita.

Avioliitto yhteisadoption edellytyksenä

Sosiaali- ja terveysministeriö yhtyy työryhmän näkemykseen siitä, että adoptiolapselle on turvattava mahdollisimman vakaat ja turvalliset kasvuolosuhteet. Avioliiton solmiminen on yksi selkeästi todettava objektiivinen seikka, jonka voidaan osaltaan katsoa kuvaavan parisuhteen luonnetta ja kestävyyttä. Sosiaali- ja terveysministeriö pitää työryhmän esityksen mukaisesti kannatettavana sitä, että avio puolisoiden tulisi edelleen adoptoida lapsi yhdessä. Säännöksellä varmistetaan muun muassa se, että molemmat puoliset täyttävät adoptiovanhemmalle asetetut kriteerit ja molemmat osallistuvat adoptio neuvontaan.

Työryhmän ehdotuksen mukaan avoliitossa tai rekisteröidyssä parisuhteessa olevat voisivat nyky lainsäädännön mukaisesti adoptoida lapsen yksin, mutta he eivät voisi adoptoida lasta yhdessä. Sosiaali- ja terveysministeriön näkemyksen mukaan lainsäädäntöä uudistettaessa tulisi säilyttää mahdollisuus adoptoida lapsi yksin, silloin kun perheessä on vain yksi vanhempana toimiva aikuinen tai yksin adoptoimiseen on muu painava peruste. Uudistuksessa tulisi kuitenkin varmistaa se, että molemmat tosiasiaassa adoptiovanhempana toimivat henkilöt täyttäisivät adoptiovanhemmalle asetetut kriteerit ja osallistuisivat adoptio neuvontaan. Työryhmän ehdotus ei esitetyssä muodossa täytä sille asetettuja tavoitteita.

Adoptionhakijoiden rekisteri

Sosiaali- ja terveysministeriö kiinnittää huomionsa työryhmän ehdotukseen valtakunnallisen rekisterin perustamisesta kotimaista adoptiota koskevan adoptioluvan saaneille hakijoille. Sosiaali- ja terveysministeriö esittää, että rekisterin perustamista koskevat kysymykset jätettäisiin STM:n ja Valviran ratkaistavaksi adoptiolautakunnan siirryttyä Valviraan.

Toimenpiteet lapsen sijoituksen epäonnistuttua

Sosiaali- ja terveysministeriö toteaa, että ehdotetun 28.2 §:n perusteluista olisi selvyiden vuoksi syytä ilmetä, mikä taho vastaa lapsen mahdollisesta palauttamisesta aiheutuvista kustannuksista.

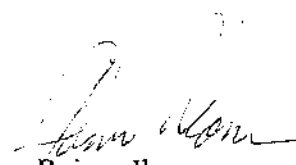

3)

Adoptiolapsen yhteydenpito aikaisempaan vanhempansa

Sosiaali- ja terveysministeriö pitää tärkeänä ja perusteltuna sitä, että lakiin otettaisiin kokonaan uudet säännökset alaikäisen adoptiolapsen yhteydenpidosta aikaisempaan vanhempansa. Koska niin sanottu avoin adoptio saattaisi tulla lapsen edun mukaisesti harkittavaksi silloin kun lapsi on lastensuojelun asiakkaana, tulisi jatkovalmistelun yhteydessä pohtia uudistuksen lastensuojelulainsäädäntöön aiheuttamia muutostarpeita.

Kansliapäällikön sijainen,
osastopäällikkö

Raimo Ikonen

Neuvotteleva virkamies

Lotta Silvennoinen

TIEDOKSI

Kirjaamo

Peruspalveluministerin erityisavustaja Manner-
Raappana

Osastopäällikkö Sillanaukee

Apulaisosastopäällikkö Väärälä

Perheryhmä

Suomen kansainvälisten lapseksiottamisasioiden lauta-
kunta

Lapsiasiavaltuutettu Aula

